

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 6

Warszawa, 12 listopada 2015 r.

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Stanisława Piotrowicza.

- (-) Waldemar Andzel; (-) Piotr Babinetz; (-) Barbara Bartuś;
- (-) Włodzimierz Bernacki; (-) Waldemar Buda; (-) Zbigniew Chmielowiec;
- (-) Tadeusz Cymański; (-) Antoni Duda; (-) Jan Duda; (-) Piotr Gliński;
- (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Teresa Hałas; (-) Józefa Hryniewicz;
- (-) Patryk Jaki; (-) Piotr Kaleta; (-) Izabela Kloc; (-) Maks Kraczkowski;
- (-) Tomasz Latos; (-) Krzysztof Łapiński; (-) Kazimierz Matusznyi;
- (-) Krzysztof Michałkiewicz; (-) Daniel Milewski; (-) Kazimierz Moskał;
- (-) Stanisław Pięta; (-) Stanisław Piotrowicz; (-) Piotr Pszczółkowski;
- (-) Stanisław Szwed; (-) Ewa Szymańska; (-) Szymon Szykowski Vel Sęk;
- (-) Janusz Śniadek; (-) Witold Waszczykowski; (-) Tadeusz Woźniak;
- (-) Jacek Żalek.

Ustawa
z dnia ..... 2015 roku
o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym

Art. 1.

W ustawie z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. 2015 poz. 1064) wprowadza się następujące zmiany:

1) Art. 12 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym otrzymuje brzmienie:

Art. 12.

1. Prezesa Trybunału powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej spośród kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne.

2. Kadencja Prezesa Trybunału trwa 3 lata. Jeśli do końca 9 letniej kadencji sędziego powołanego na stanowisko Prezesa Trybunału zostało mniej niż 3 lata, jego kadencja jako Prezesa Trybunału kończy się wraz z upływem kadencji sędziowskiej. Funkcję Prezesa Trybunału można pełnić dwukrotnie.

3. Kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału wybiera Zgromadzenie Ogólne, nie później niż 3 miesiące przed dniem upływu kadencji Prezesa Trybunału. Obradom przewodniczy najstarszy wiekiem sędzia Trybunału. W razie opróżnienia stanowiska Prezesa Trybunału, wyboru kandydatów dokonuje się w terminie 30 dni.

4. Każdych trzech sędziów - członków Zgromadzenia Ogólnego - może zgłosić prowadzącemu obrady jednego kandydata na stanowisko Prezesa Trybunału. Zgromadzenie przeprowadza głosowanie, w wyniku którego tworzy listę zgłoszonych kandydatów, kierując się liczbą głosów uzyskanych przez kandydatów.

5. Uchwałę z listą kandydatów na stanowisko Prezesa Trybunału przekazuje się niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Do Wiceprezesa Trybunału przepisy ust. 1 - 5 stosuje się odpowiednio.

2) Art. 17 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym otrzymuje następujące brzmienie.

Art. 17.

1. W skład Trybunału wchodzi piętnastu sędziów.

2. Sędziów Trybunału wybiera Sejm. Wyboru dokonuje Sejm tej kadencji, w której następuje wygaśnięcie kadencji sędziego Trybunału, w którego miejsce wybierany jest jego następcą. Sejm głosuje nad osobą kandydata indywidualnie, bezwzględną większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

3. Kadencja sędziego wynosi 9 lat. Rozpoczyna się z dniem złożenia ślubowania. Po zakończeniu kadencji, ponowny wybór do składu Trybunału jest niedopuszczalny.

3) Art. 21 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym otrzymuje następujące brzmienie:

Art. 21.

1. *Osoba wybrana na stanowisko sędziego Trybunału składa wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w terminie 30 dni, ślubowanie następującej treści:
„Uroczyście ślubuję, że pełniąc powierzone mi obowiązki sędziego Trybunału Konstytucyjnego będę wiernie służyć Narodowi i stać na straży Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, czyniąc to bezstronnie, według mego sumienia i z najwyższą starannością, oraz strzegąc godności sprawowanego urzędu.”. Ślubowanie może być złożone z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg.”*
2. *Nie złożenie ślubowania w terminie lub jego odmowa są równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziego Trybunału.*

4) Art. 44 ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

Art. 44.

1. Trybunał orzeka:

1) w pełnym składzie w sprawach:

- a) zgodności ustaw przed ich podpisaniem i umów międzynarodowych przed ich ratyfikacją z Konstytucją,*
- b) stwierdzenia przeszkody w sprawowaniu urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz powierzenia Marszałkowi Sejmu tymczasowego wykonywania obowiązków Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,*
- c) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,*
- d) sporów kompetencyjnych między centralnymi konstytucyjnymi organami państwa,*
- e) w których skład orzekający Trybunału zamierza odstąpić od poglądu prawnego wyrażonego w orzeczeniu wydanym w pełnym składzie,*
- f) o szczególnej zawilości lub doniosłości,*
- g) ustaw wykonujących normy Rozdziału VIII (Sądy i Trybunały) Konstytucji RP.*

5) Art. 46 ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

Art. 46 (...)

3. Orzekanie w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej jedenastu sędziów Trybunału.

Art. 2.

1. W przypadku kandydatów, którzy przeszli procedurę przewidzianą w art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r., a nie rozpoczęli kadencji w rozumieniu niniejszej ustawy, wybór przeprowadza się od początku, zgodnie z nowymi przepisami.
2. W terminie 7 dni od wejścia w życie niniejszej ustawy, podmioty uprawnione mogą zgłosić dodatkowych kandydatów.

Art. 3

Kadencja obecnego Prezesa Trybunału wygasa w dniu wejścia w życie ustawy. Kadencja obecnego Wiceprezesa Trybunału wygasa w terminie 45 dni od wejścia w życie ustawy. W tym okresie Zgromadzenie Ogólne obradując w pełnym składzie dokonuje wyboru kandydatów na Prezesa i Wiceprezesa Trybunału, zgodnie z procedurą z art. 12 ust. 3-6.

Art. 4.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

1.

W obecnym stanie prawnym kadencja prezesa i wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego jest nieokreślona. Faktycznie zależy jedynie od czasu jaki pozostaje osobie wybranej do końca jej kadencji jako sędziego TK. W skrajnym przypadku może być więc równa kadencji sędziego i wynosić 9 lat. W odwrotnej sytuacji może być też krótsza i wynosić nawet miesiąc lub mniej. To samo dotyczy osób piastujących funkcje wiceprezesa TK.

Spotyka się to z krytyką konstytucjonalistów. Przypomnijmy choćby zgłoszony w toku prac legislacyjnych pogląd M. Chmaja: „zasadne byłoby wprowadzenie do nowej ustawy o Trybunale Konstytucyjnym regulacji odnoszących się do kadencyjności stanowisk Prezesa i wiceprezesa Trybunału. Kadencyjność jest oczywistą konsekwencją wybieralności. Nakaz płynący z zasady kadencyjności splata się bowiem z obowiązkiem szanowania woli wyborców, wyrażonej w demokratycznym akcie głosowania (zob. orzeczenie TK z 23 kwietnia 1996 r., sygn. akt K 29/95). Wprowadzenie zasady sprawowania funkcji Prezesa lub wiceprezesa Trybunału przez ustalony z góry maksymalny czas [...] zapewniłoby obiektywną weryfikację prawidłowości wypełniania zadań przez Prezesa i wiceprezesa Trybunału. [...] Należy zastrzec, że kadencja Prezesa i wiceprezesa powinna wygasać przed upływem wyżej wymienionego [...] okresu, w przypadku wygaśnięcia kadencji sędziego Trybunału, który pełni daną funkcję. [...] Nieograniczona możliwość pełnienia przez tę samą osobę, nawet przez dziewięć lat, funkcji Prezesa Trybunału, wstrzymuje wymianę kadry zarządzającej, co jest powszechnie uznane za czynnik hamujący rozwój zarządzanej jednostki. Zatem warto w tym zakresie dostosować stan prawny do orzecznictwa Trybunału”. (M. Chmaj, *Opinia prawna dotycząca przedstawionego przez Prezydenta RP projektu ustawy w Trybunale Konstytucyjnym*, Zeszyty Prawnicze BAS, 1/2014, s. 192-193)).

Konstytucja nie reguluje tego problemu. Jednocześnie zastrzega, że organizacja i funkcjonowanie Trybunału Konstytucyjnego będą uregulowane przez ustawodawcę.

W tej sytuacji ustawodawca przychyliła się do postulatów doktryny i postanawia uregulować kwestie kadencyjności.

Powołanie Prezesa i Wiceprezesa TK należy do uprawnień władczych Prezydenta RP zwanych prerogatywami (art. 144 ust. 3 pkt. 21 Konstytucji). Prerogatywa ta jest jednak osłabiona prawem inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego Sędziów TK. Konstytucja określa, że Prezydent powołuje Prezesa i Wiceprezesa TK z grona kandydatów przedstawionych przez Zgromadzenie Ogólne (art. 194 ust. 2 Konstytucji). Norma ta nie reguluje jednak samego procesu wyłaniania kandydatów przez Zgromadzenie Ogólne, pozostawiając to ustawodawcy w ramach jego generalnego uprawnienia do regulacji organizacji TK (art. 197 Konstytucji).

Z uwagi na charakter uprawnienia Prezydenta i szanując prawo inicjatywy Zgromadzenia Ogólnego sędziów TK, ustawodawca postanowił dokonać w ramach swoich uprawnień zmiany, wzmacniającej wpływ głowy państwa na powołanie władz Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ w obecnym rozwiązaniu był on iluzoryczny i nie odpowiada *ratio legis* konstytucji.

2.

Wyboru sędziów dokonuje Sejm. Ustawa doprecyzowuje, że wybór następuje w trakcie kadencji tego Sejmu, w czasie której upływa kadencja sędziiego Trybunału, na miejsce którego dokonuje się wyboru następcy. Jest to doprecyzowanie standardu z art. 194 ust. 1 Konstytucji, zapobiegające wyborowi przez większość sejmowa *quasi en bloc*, rozstrzygającemu w jednym momencie o objęciu mandatu sędziów, którym kadencja wygasa w różnym czasie. Blokuję przeprowadzenie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego niejako „wprzód”, co stanowiłoby też naruszenie obywatelskiego, konstytucyjnego prawa wpływu na politykę państwa w drodze wyboru posłów, a za ich pośrednictwem wyboru sędziów Trybunału (art. 62 ust. 1 Konstytucji).

Konstytucja mówi o „wyborze 15 sędziów przez Sejm na 9-letnią kadencję w sposób indywidualny”. Nie wspomina jednak o momencie rozpoczęcia kadencji. Tym samym dopuszcza jej rozdzielenie z aktem wyboru.

Również w art. 21 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, który wprowadza instytucję ślubowania wybranych osób przed Prezydentem RP, nie został rozstrzygnięty moment rozpoczęcia kadencji.

Takie rozwiązanie w obecnym stanie prawnym powoduje wiele nieścisłości i problemów. W praktyce przyjęto oznaczenie w uchwale Sejmu o wyborze momentu rozpoczęcia kadencji, ale jednocześnie stanowi to fikcję, bo sędzia nie może jej faktycznie rozpocząć i podjąć orzekania bez złożenia ślubowania (M. Zubik, *Status prawny sędziów Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2011, s. 93).

Z tego powodu wprowadzenie terminu rozpoczęcia kadencji do powszechnie obowiązującego prawa na poziomie ustawy oraz powiązanie jej ze ślubowaniem jako elementu szerokiego procesu wyboru sędziów jest postulowane przez doktrynę jako porządkujące te kwestie. Wg opinii M. Chmaja do projektu ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym, złożenie ślubowanie powinno być w ustawie jednoznacznie wskazane jako początek kadencji sędziiego Trybunału (M. Chmaj, *Opinia prawna dotycząca przedstawionego przez Prezydenta RP projektu ustawy w Trybunale Konstytucyjnym*, *Zeszyty Prawnicze BAS*, 1/2014, s. 196).

Takie rozwiązanie umożliwi jednoznaczne zdefiniowanie momentu początku i końca kadencji oraz związanych z nią konsekwencji prawnych.

3.

Nowy art. 21 ustawy wprowadza termin złożenia ślubowania. Doktryna postuluje, by określić taki termin, który uporządkuje sytuację w tej kwestii.

Jednocześnie skutkiem braku ślubowania w ustawowym terminie lub odmowy jego złożenia jest utrata stanowiska sędziiego. Nowy kształt normy pozwala też prezydentowi na kontrolowanie wyboru z punktu widzenia art. 126 ust. 2 Konstytucji RP. Nie jest to sprzeczne z art. 194 ust. 2 Konstytucji, bo ta norma przypisuje Sejmowi prawo wyboru sędziów. Brak

jednoznaczności w zakresie jej relacji do art. 126 ust. 2 Konstytucji powoduje spór co do roli prezydenta jako strażnika Konstytucji na tym polu.

Ustawodawca zdecydował się rozstrzygnąć spór, interpretując i wykonując obie normy na poziomie ustawy właśnie w ten sposób, umożliwiając Prezydentowi RP spełnianie konstytucyjnej funkcji także w tym obszarze.

4.

Zasada orzekania przez pełny skład orzekający wiąże się z koniecznością wnikliwego rozpatrzenia sprawy o szczególnej wadze i znaczeniu dla funkcjonowania państwa. W ustawie z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym zasada ta doznała deprecjacji poprzez przekierowanie większości spraw do rozstrzygania na poziomie składu pięciu sędziów. Zdaniem ustawodawcy, należy zwiększyć zakres spraw jakie powinny być jednak rozstrzygane na poziomie pełnego składu. Należą do nich w szczególności kluczowe kwestie odnoszące się do ustawowego statusu i organizacji sądownictwa i trybunałów, w tym samego Trybunału Konstytucyjnego, co należy wyrazić *explicite* przez dopisanie do katalogu.

5.

Pełny skład orzeka o szczególnie ważnych sprawach. W ustawie z 25 czerwca 2015 r. orzekanie w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej dziewięciu sędziów. Zdaniem ustawodawcy zasadne jest podniesienie tego poziomu do wysokości co najmniej jedenastu sędziów.

6.

Konstytucja rozróżnia pojęcie wyboru i kadencji (wybór przez Sejm na 9 letnią kadencję). W stanie prawnym określonym ustawą z 25 czerwca 2015 r. istnieje problem polegający na formalnym oznaczeniu początku kadencji a jej faktycznym rozpoczęciu uzależnionym od złożenia przysięgi (*vide* pkt. 2 uzasadnienia).

Przyjęty przepis porządkuje sytuację związaną z przejściową sytuacją związaną ze zmianą ustawy w istotnym zakresie jakim jest wybór sędziów. Tego rodzaju procedowanie jest możliwe, ponieważ konstytucyjnej ochronie podlega nie wybór, ale 9-letni okres kadencji. W przeciwieństwie do poprzedniego niejasnego rozwiązania, jego początek niniejsza ustawa jasno definiuje poprzez moment aktu ślubowania. Porządkuje tym samym problem rozbieżności między treścią uchwał Sejmu o wyborze, a faktycznym rozpoczęciem kadencji po zaprzysiężeniu.

Z kolei ustawowe wygaszenie obecnej kadencji Prezesa i Wiceprezesa Trybunału jest konsekwencją wprowadzenia ustawowej kadencyjności pełnienia tych funkcji. Konstytucja nie zakazuje tego. Celem nowej normy jest umożliwienie funkcjonowania tych organów Trybunału wg nowych przepisów.

7.

Zasadniczy termin wejścia w życie ustawy wynosi 30 dni. Skrócenie terminu wejścia w życie części norm jest uzasadnione koniecznością działania w interesie Trybunału Konstytucyjnego i zagwarantowania mu ciągłości pracy.

8.

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne.

9. Projekt nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

10. Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 13 listopada 2015 r.

BAS-WAPEiM-23/15
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Stanisław Piotrowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1064, dalej: ustawa). Zmiana dotyczy zasad odnoszących się do powołania Prezesa i Wiceprezesa Trybunału (zmiana art. 12 ustawy), składu Trybunału (zmiana art. 17 ustawy), ślubowania (zmiana art. 21 ustawy), kategorii spraw, w których Trybunał orzeka w pełnym składzie (zmiana art. 44 ust. 1 ustawy) i liczby sędziów, którzy orzekają w pełnym składzie (w ustawie zagadnienie to regulowane jest w art. 44 ust. 3, projekt wskazuje art. 46 ust. 3). Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 13 listopada 2015 r.

BAS-WAPEiM-22/15
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Stanisław Piotrowicz)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektowanej regulacji

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1064, dalej: ustawa). Zmiana dotyczy zasad odnoszących się do powołania Prezesa i Wiceprezesa Trybunału (zmiana art. 12 ustawy), składu Trybunału (zmiana art. 17 ustawy), ślubowania (zmiana art. 21 ustawy), kategorii spraw, w których Trybunał orzeka w pełnym składzie (zmiana art. 44 ust. 1 ustawy) i liczby sędziów, którzy orzekają w pełnym składzie (w ustawie zagadnienie to regulowane jest w art. 44 ust. 3, projekt wskazuje art. 46 ust. 3).

Projektowana zmiana zasad powoływania Prezesa Trybunału zakłada wprowadzenie reguły, zgodnie z którą każdy z trzech sędziów, członków Zgromadzenia Ogólnego, może zgłosić prowadzącemu obrady jednego kandydata na stanowisko Prezesa Trybunału. Zgromadzenie Ogólne ma przedstawiać Prezydentowi RP kandydatów do powołania na tę funkcję według listy utworzonej w wyniku głosowania. Ponadto, zgodnie z projektem, kadencja Prezesa ma trwać 3 lata, nie dłużej jednak niż do końca jego kadencji sędziowskiej. Projekt zastrzega, że funkcję tę można byłoby pełnić dwukrotnie. Zasady dotyczące Prezesa Trybunału mają stosować się odpowiednio do Wiceprezesa.

Reguły dotyczące składu Trybunału mają zostać uzupełnione, w myśl projektu, o zasadę, zgodnie z którą wyboru sędziów Trybunału dokonuje Sejm tej kadencji, w której następuje wygaśnięcie kadencji sędziego Trybunału, w którego miejsce wybierany jest jego następca. Projektowany przepis stanowi, że kadencja sędziego rozpoczyna się z dniem złożenia ślubowania.

Projekt zakłada wprowadzenie wymogu złożenia ślubowania przez osobę wybraną na stanowisko sędziego Trybunału w terminie 30 dni. Niezłożenie ślubowania w tym terminie uznawane jest za równoznaczne ze zrzeczeniem się stanowiska.

Wnioskodawcy proponują uzupełnienie listy kategorii spraw, w których Trybunał orzeka w pełnym składzie, o ustawy wykonujące normy rozdziału VIII Konstytucji RP (Sądy i Trybunały).

W myśl projektu orzekanie w pełnym składzie wymagać ma udziału co najmniej jedenastu sędziów Trybunału (opinia opiera się na założeniu, że projektowana zmiana dotyczyć ma art. 44 ust. 3 ustawy, a nie – przywołanego w projekcie – art. 46 ust. 3 ustawy).

Projekt zawiera przepisy przejściowe. Zgodnie z art. 2 projektu, w przypadku kandydatów, którzy zostali wybrani do Trybunału na gruncie zmienianej ustawy, a nie rozpoczęli kadencji w rozumieniu ustawy zmieniającej (nie złożyli ślubowania), wybór przeprowadza się od początku, zgodnie z nowymi przepisami. W terminie 7 dni od wejścia w życie projektu, podmioty uprawnione będą mogły zgłosić dodatkowych kandydatów. W myśl art. 3 projektu, kadencja obecnego Prezesa Trybunału wygasnąć ma w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy, kadencja obecnego Wiceprezesa Trybunału – w terminie 45 dni od jej wejścia w życie. W okresie tym Zgromadzenie Ogólne ma dokonać, obradując w pełnym składzie, wyboru kandydatów na Prezesa i Wiceprezesa Trybunału, zgodnie z procedurą określoną w projekcie.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 7 dni od dnia jej ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej proponowaną regulacją

Materia, której dotyczy projekt, pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

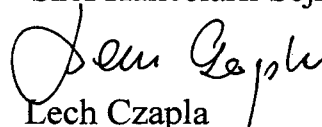
3. Analiza założeń projektu pod kątem prawa Unii Europejskiej

Projekt nie reguluje kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla